

Loma-ajan peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta perittävä maksu

Sivistyslautakunta 17.03.2026

188/02.05.00/2026

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää, että huoltajalta peritään kesän 2026 osalta ajalta 1.7.2026-31.7.2026 ja siitä eteenpäin vahvistettujen koulujen loma-aikojen mukaisesti maksu lomansa ajaksi peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta, joka on puolet kuukausimaksuksi määritellyn asiakasmaksun lisäksi. Mikäli asiakasmaksu on 0,00 euroa, peritään asiakkaalta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksun mukaisesta pienimmästä perittävstä maksusta. Käytäntö koskee vähintään yhden kalenteriviikon, eli ma-pe huoltajan lomansa ajaksi varattua varhaiskasvatusjaksoa. Tarpeeton varaus tulee perua viimeistään 14 kalenteripäivää ennen varauksen alkua sähköpostitse. Maksu peritään myös heinäkuulta, vaikka kuukausi muutoin olisi perheelle maksuton. Maksu on ulosottokelpoinen.

Päätös

Selostus Varhaiskasvatuspalvelut toimivat supistetummin koulujen loma-aikoina (joulu, syys- ja talvilomaviikot, kesäaikana) ja varhaiskasvatus järjestetään tarvitsijoille pitämällä auki vain sen verran yksiköitä ja ryhmiä, mitä ennakolta varattu palveluntarve edellyttää. Viime vuosina on ollut nähtävissä, että lapselle varataan myös koulujen loma-aikoina varhaiskasvatusta, mutta varausta ei kuitenkaan peruta, vaikka lapsi ei käyttäisi varattua palvelua. Esiopetusta ei järjestetä koulujen loma-aikoina, vaan esiopetuksessa olevat lapset osallistuvat koulujen loma-aikoina varhaiskasvatukseen kokopäiväisesti palveluntarpeensa mukaan.

Laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016) asia määritellään seuraavasti: ” Jos lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peruuta sitä, voidaan peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta periä puolet tämän lain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta. Vaikka perheen tulot olisivat niin pienet, ettei lapselle ole määrätty kuukausimaksua, voidaan tässä momentissa tarkoitetulla tavalla käyttämättä jätetystä varhaiskasvatuksesta kuitenkin periä puolet 7 §:n mukaisesta pienimmästä perittävstä maksusta.” Näin ollen peruutusmaksu voitaisiin asettaa asiakkaan tekemän tuloksetvityksen mukaisen kuukausimaksun lisäksi. Mikäli lapsen kuukausimaksu on enimmillään 311 euroa, peruutusmaksua tulisi tämän lisäksi 155 euroa, jolloin lapsen kuukausimaksu olisi enimmillään 466 euroa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain ohella huomioitavaa on myös varhaiskasvatuslain 540/2018 säätämät lapsen oikeudet varhaiskasvatuspalvelun käyttöön. Varhaiskasvatuslain 5§ määrittelee, että kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa ilmenevä tarve edellyttää.

Varhaiskasvatusyksiköiden loma-ajan toiminnan suunnittelu ja resursointi perustuvat huoltajien ilmoittamiin hoidontarpeisiin ja etukäteen ilmoitettuihin poissaoloihin, joiden mukaan myös varhaiskasvatuksen henkilöstön loma-ajat vahvistetaan, mitoitetaan siivous- ja ateriapalvelut ja optimoidaan palvelun laajuus eli auki olevat varhaiskasvatusyksiköt. Tosiasiallisesti loma-ajoille tehdään huomattavasti enemmän varauksia kuin lapsia todellisuudessa on paikalla, eikä kaikista poissaoloista ilmoiteta yksikköön tai ilmoittaminen tapahtuu niin myöhäisessä vaiheessa, ettei optimointi

henkilöstö- tai ateriakulujen säästämiseksi ole enää mahdollista. Tästä aiheutuu se, että varatuille hoitopäiville on varattu ylimitoitettusti aterioita ja henkilöstöä.

Perumattomien varausten taloudelliset vaikutukset

Varhaiskasvatuspalveluissa on tarkasteltu aiempina koulujen loma-aikoina tehtyjä varauksia suhteessa lasten läsnäoloihin. Esimerkiksi joulupäivystyksessä 22.12.2025-5.1.2026 (7 toimintapäivää) Leppäveden päiväkodilla varauksia oli keskimäärin 41 lapsella, joista peruuntui 25%, enimmillään 44% varauksista. Mikäli 41:stä lapsesta 25% varauksista peruuntuu, aiheutuu perumattomista varauksista 3000 euroa henkilöstökustannuksia ja 315 euroa ruokakustannuksia. Tämä vastaa lähes yhden keskikokoisen päiväkodin vuosittaista varausta materiaali- ja kalustekustannuksiin.

Kirkonkylän päiväkodin keskitetyssä kesäpäivystyksessä heinäkuussa varattiin keskimäärin varhaiskasvatusta 85:lle lapselle/päivä, joista peruuntui noin 20% tehdyistä varauksista, joka tarkoittaa kustannuksiltaan 1512 ylimääräisiä ruokakustannuksia sekä henkilöstökustannuksia 10.000 euroa.

Henkilöstökustannusten osuus riippuu suoraan siitä, onko varaukset tehty alle 3-vuotiaalle vai yli 3-vuotiaalle lapselle.

Mikäli perumattomia varauksia olisi vähintään saman verran koko toimintavuonna kaikkina koulujen loma-aikoina, olisi ylimääräinen perumatta jättämisestä aiheutuva kustannus kaikilta loma-ajoilta arvioituna yhteensä noin 38.000 euroa vuositasolla. Kustannus vastaa yhden varhaiskasvatuksen työntekijän vuosipalkkaa. Ilmoitetuissa hoitoaikavarauksissa ja perumattomissa varauksissa on myös merkittävää viikkokohtaista vaihtelua ja tehty laskelma perustuu keskiarvoihin toteutuneista varauksista ja peruutuksista. Tehtyjen henkilöstö- ja ateriavarauksen lisäksi keskitetty päivystys vaatii merkittävästi suunnittelu- ja organisointityöhön käytettyä työaikaa, joka on myös huomioitu laskelmassa.

Esitys peruutusmaksun käyttöön otosta

Laukaan varhaiskasvatuksessa esitetään otettavaksi käyttöön ajalle 1.7.2026-31.7.2026 ja siitä eteenpäin koulujen vahvistettuina loma-aikoina seuraava käytäntö:

Mikäli lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peruuta sitä, peritään peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta. Tarpeeton varaus tulee perua viimeistään 14 kalenteripäivää ennen varauksen alkua sähköpostitse. Käytäntö koskee vähintään kalenteriviikon (ma-pe) välistä aikaa.

Mikäli perheen asiakasmaksu on 0,00 euroa, peritään asiakkaalta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta. Maksu peritään myös heinäkuulta, vaikka kuukausi olisi muutoin perheelle maksuton. Maksu on ulosottokelpoien (laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista, 19 §.)

Peruutusmaksujen hintataulukko

Varhaiskasvatuksen kuukausimaksu	Peruutusmaksu enimmillään kuukaudessa, mikäli perhe on vähintään yhden kalenteriviikon (ma-pe) poissa ja peruutusta ei ole tehty määräaikaan mennessä.
151-311€/kk	155€/kk
1-150€/kk	75€/kk
0€/kk	15€/kk

Varhaiskasvatuspalveluissa huolehditaan asiakkaiden tiedottamisesta päätetyn käytännön mukaisesti, ja päivitetään maksuohjeistukset vastaamaan päätettyä toimintatapaa. Varhaiskasvatuspalvelujen asiakasperheille lähtee tieto peruutusmaksusta keskitetyn kesälomakyselyn yhteydessä huhtikuussa 2026. Peruutusmaksu koskee omana toimintana tuotettua eli kunnallista varhaiskasvatusta.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Jussi Silpola

Valmistelija

Varhaiskasvatuksen johtaja Maria Kankkio, p. 040 504 2139.